

Prilog 1

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

INFORMACIJA

**O STRUKTURI ZA DEFINISANJE PRIORITETNIH INFRASTRUKTURNIH PROJEKATA
S PREDLOGOM ODLUKE O OBRAZOVANJU NACIONALNE INVESTICIONE KOMISIJE**

Podgorica, februar 2015.

I Uvod

Nakon najave Evropske unije na konferenciji o Zapadnom Balkanu u Berlinu avgusta 2014. da će podržati investicije u regionu Zapadnog Balkana, Evropska komisija je usvojila konačan predlog novog metodološkog okvira Zapadnobalkanskog investicijskog okvira (ZIO) (kao glavnog mehanizma posredstvom kojeg će biti implementirana finansijska podrška EU za region) u narednom sedmogodišnjem periodu.

Novi metodološki okvir donosi značajne izmjene u načinu funkcionisanja ovog instrumenta u narednom periodu. Ovo se, prvenstveno, odnosi na činjenicu da će zemlje imati više mogućnosti da odlučuju o prioritetnim projektima koji će biti finansijski podržani od strane EU i ostalih finansijera, što nije bio slučaj tokom perspektive 2007-2013, kada su konačnu odluku, na osnovu dostavljenih projektnih prijedloga, donosili EK i predstavnici međunarodnih finansijskih institucija.

S tim u vezi, Vlada je na sjednici od 29. V 2014. razmotrila i usvojila *Informaciju o predlogu novog metodološkog pristupa Zapadnobalkanskog investicijskog okvira*, čijim je zaključcima Vlada dala saglasnost na predlog novog metodološkog pristupa. U skladu s istim zaključcima, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je zvanično informisalo Evropsku komisiju o zauzetom stavu Vlade.

Druga značajna promjena odnosi se na odluku da će bespovratna sredstva iz fondova EU (od oko 1 milijardu EUR) biti dostupna kako za pripremu projektne dokumentacije, tako i za realizaciju infrastrukturnih projekata od regionalnog značaja.

Najznačajnije tijelo na nacionalnom nivou, čije je uspostavljanje Evropska komisija ocijenila kao obavezno kako bi se sredstva ZIO i ostalih fondova EU mogla koristiti u narednom periodu, jeste **Nacionalna investiciona komisija** (NIK).

II Zadaci Nacionalne investicione komisije

Osnovni zadatak NIK-a je da, na osnovu predloga resornih ministarstava, sačini predlog sveobuhvatne **jedinstvene liste prioritetnih infrastrukturnih projekata**, na osnovu koje će EK donositi dalje odluke o tome koji će projekti biti finansijski podržani u skladu s definisanim prioritetima na nivou države.

Ova lista treba da sadrži pregled svih prioritetnih infrastrukturnih projekata (ne samo za sektore koji su predmet podrške ZIO), kako onih koji su od nacionalnog, tako i onih koji su od regionalnog značaja.

Evropska komisija svojim izmijenjenim pristupom ostavlja veći stepen fleksibilnosti državama korisnicama Ipe prilikom formiranja nacionalnih struktura koje će vršiti funkciju izbora i određivanja prioriteta među infrastrukturnim projektima.

Uspostavljena struktura i definisana lista prioritetnih projekata istovremeno će biti i potvrda spremnosti države da sama jasno definiše prioritetne projekte koji su u isto vrijeme i odraz definisanih strategijskih pravaca razvoja.

Uspostavljanje strukture za definisanje prioritetnih infrastrukturnih projekata, čije je krovno tijelo NIK, Evropska komisija je definisala kao neophodan uslov za dodjelu bespovratne podrške projektima s jedinstvene liste, bilo da se radi o podršci kroz Zapadnobalkanski investicijski okvir, Višekorisnički program Ipe ili ostale vidove finansiranja.

Nakon razmatranja različitih modela i načina na koji je predloženo da se organizuje rad NIK-a, zaključeno je da u slučaju Crne Gore najbolje rješenje predstavlja dodjela funkcije NIK-a proširenom Kolegijumu za pregovore.

Ovaj model ne zahtijeva uspostavljanje NIK-a kao tijela šireg sastava, već će njegovu funkciju preuzeti prošireni sastav Kolegijuma za pregovore (dodatni članovi su ministar finansija i nacionalni koordinator za regionalne projekte).

Uz primjenu ovakvog modela, proces donošenja odluke o jedinstvenoj listi projekata bio bi sljedeći:

1. Projekti koji su prioritetni na nivou pojedinih sektora se najprije definišu na nivou resornih ministarstava. Resorni ministri će biti zaduženi za formiranje sektorskih radnih grupa koje će definisati listu prioritetnih projekata na nivou svakog sektora i utvrditi trenutno stanje po pitanju spremnosti projektne dokumentacije;
2. Sve sektorske liste prioritetnih projekata objedinjava Sekretarijat za razvojne projekte, koji će vršiti funkciju tehničkog sekretarijata NIK-a. Na osnovu prikupljene projektne dokumentacije i procjene usklađenosti predloga projekata sa krovnim nacionalnim i regionalnim strategijama, Sekretarijat će, primjenjujući unaprijed definisanu metodologiju za prioritizaciju predloga projekata,

pripremiti nacrt jedinstvene liste prioritetnih infrastrukturnih projekata za Crnu Goru;

3. Nacrt liste biće dalje razmatran na sjednici NIK-a. Prisustvo ministra finansija omogućiće usklađivanje prioritetnih projekata s mogućnošću države za zaduživanje;
4. Nakon utvrđivanja predloga jedinstvene liste od strane NIK-a, predlog se upućuje na verifikaciju na sjednicu Vlade.

Evropska komisija očekuje da države Zapadnog Balkana najkasnije **do kraja 2015.** osiguraju potpuno funkcionalnu NIK, što podrazumijeva da do tada postoji:

- Uspostavljena NIK i precizirane funkcije koje obavlja;
- Uspostavljen sekretarijat NIK-a i precizirane funkcije koje obavlja;
- Jasno definisani koraci/metodologija procjene spremnosti projekata,
- Jasno definisani koraci za definisanje prioritetne liste (kako sveobuhvatne, tako i po stepenu spremnosti projekata).

IV Mogućnosti za finansiranje iz fondova EU

Tokom finansijskog perioda 2007-2013, sredstvima ZIO u Crnoj Gori finansirana je priprema projektne dokumentacije za 25 projekata, s ukupnom vrijednošću bespovratne podrške EU od 20.948.000 EUR.

Za razliku od pristupa u periodu 2007-2013, kada su sredstva ZIO prvenstveno korišćena za pripremu projektne dokumentacije, dok su projekti realizovani pretežno sredstvima osiguranim kroz kreditna zaduženja država korisnica, novi pristup za period 2014-2020 podrazumijeva da će sredstva ZIO biti moguće koristiti za:

- **pripremu projektne dokumentacije** i za nacionalne i za regionalne projekte;
- **realizaciju** projekata koji imaju **regionalni značaj**,

dok se za realizaciju nacionalnih projekata mogu koristiti sredstva iz nacionalnog programa Ipe.

Evropska komisija smatra da se bespovratnim sredstvima EU može podržati realizacija značajnih regionalnih infrastrukturnih projekata samo do određenog procenta ukupne vrijednosti projekta, dok je za ostatak sredstava potrebno angažovanje sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija. Evropska komisija je 24. X 2014. državama korisnicama Ipe dostavila predlog iznosa EU kofinansiranja projekata kroz ZIO, i to:

- 20 % za obnovljive izvore energije;
- 0 % za neobnovljive izvore energije;

- 20 % za prenos i distribuciju električne energije i elektrifikaciju gradskih i seoskih područja;
- 50 % za energetske efikasnost, sisteme daljinskog grijanja i sprovođenje mjera energetske efikasnosti u javnim zgradama;
- 20 % za gasovode, gasifikaciju gradskih i seoskih poslova;
- 50 % za vodosnabdijevanje, sisteme za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione sisteme;
- 70 % za upravljanje otpadom, deponije i spalionice otpada;
- 70 % za infrastrukturu za zaštitu od poplava, upravljanje vodama i riječnim basenima;
- 70 % za upravljanje prirodnim resursima;
- 50 % za izgradnju javnih univerziteta, škola, institucija za istraživanje i razvoj, sportskih i kulturnih centara;
- 50 % za izgradnju zatvora i pravosudnih ustanova;
- 70 % za izgradnju socijalnih ustanova, bolnica i ostalih zdravstvenih ustanova;
- 20 % za izgradnju i rekonstrukciju puteva i zaobilaznica
- 50 % za izgradnju i rekonstrukciju željezničke pruge;
- 30 % za izgradnju gradskih sistema za prevoz;
- 50 % infrastrukturu u oblasti unutrašnjih plovnih puteva;
- 10 % za izgradnju i renoviranje aerodroma.